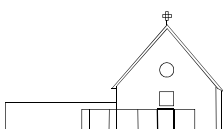

LUKASEVANGELIET

INNEHÅLL

Bakgrundsstudium	2
Löpande kommentar	5
Sammanfattning	33

Husbykyrkan – Lars Mörling 2017

LUKASEVANGELIET

Lars Mörling

BAKGRUND

Författare

Lukas är entydigt utpekad som författaren bland kyrkofäderna.

Man bör betrakta Lukasevangeliet (Luk) och Apostlagärningarna (Apg) som ett enda verk. När vi läser inledningen till Apg så ser vi att boken har samma adressat som Luk, nämligen Teofilus (Luk 1:3, Apg 1:1). Båda är skrivna på mycket långa skriftrullar och har av naturliga skäl delats i två verk. Lukas två skrifter utgör hela 28 % av Nya Testamentets (NT) text. Den språkliga samhörigheten visar att båda böckerna kommer från samma författare. Språket håller dessutom hög litterär klass i jämfört med övriga NT (förutom Hebreerbrevet) och visar att författaren var en bildad person. Man brukar kalla Lukas för läkaren, en titel som Paulus använde om Lukas (Kol 4:14). Man har efter undersökning av grundtexten funnit belegg för att författaren var förtrogen med medicinska termer från den tiden.

Lukas var en noggrann historiker. Det är anmärkningsvärt hur noga Lukas var, i både Lukasevangeliet och Apostlagärningarna, med att förankra händelserna i historien. Han gjorde det genom att nämna geografiska platser samt namn och titlar på myndighetspersoner. Innan arkeologin och historieforskningen hade kommit så långt kritiserades Lukas för att ha misstagit sig på flera av dessa olika titlar. Men med tiden har forskarna fått backa och erkänna att Lukas har haft rätt i samtliga fall. Detta är naturligtvis något som stärker tilltron till allt han har skrivit.

Författaren har rest med aposteln Paulus och det visar sig i de välkända ”vi-avsnitten” i Apg 16:10-17, 20:5-15, 21:1-18, 27:1-28:16. Dessa avsnitt innehåller en mängd iakttagelser som styrker att Lukas själv var med vid dessa tillfällen.

Vilka kan ha varit Lukas källor? Naturligtvis aposteln Paulus, som visste det mesta om den tidiga församlingen genom sin reskamrat Barnabas. Dessutom var Lukas med på resan till Jerusalem (Apg 21) och träffade då Jakob, Herrens bror, plus många andra i församlingen. Markus, som sannolikt skrivit sitt evangelium ännu tidigare, var med Lukas i Rom år 62 (Kol 4:10,14, Filemon 24).

Om man dessutom kompletterar bilden med att Paulus direkt efter besöket i Jerusalem var fånge i två år i hamnstaden Caesarea (Apg 24:27), så fanns det gott om möjligheter för Lukas att undersöka och forska, något han också påpekade i inledningen av evangeliet: *"Många har sammanställt en skildring av de händelser som har fått sin uppfyllelse ibland oss, enligt vad de som redan från början var ögonvittnen och ordets tjänare, har meddelat oss. Sedan jag noga efterforskat allt från början, har jag beslutat att i rätt ordning skriva ner det för dig, ädle Teofilus, för att du skall veta hur tillförlitlig den undervisning är som du har fått."* (Luk 1:1-4).

Caesarea var en hamnstad

Mottagare

Både Luk och Apg är adresserade till en viss Teofilus (Luk 1:3, Apg 1:1) som betyder "Guds vän". Vem var Teofilus? Vi vet inte vem han var men det är troligt att Teofilus befann sig i Rom där Lukas slutar sin berättelse. Teofilus måste ha visat intresse för den kristna tron eftersom Lukas säger att han fått undervisning om Jesus (Luk 1:4). Jag ansluter mig till teorin att han var en högt uppsatt person i Rom eftersom Lukas tilltalar honom *"ädle Teofilus"* (Luk 1:3), ett tilltal som används om myndighetspersoner som prokuratorn Felix (Apg 23:26) och prokuratorn Festus (Apg 26:25). Möjligen var Teofilus ett tacknamn som beskrev hans positiva inställning och samtidigt inte rörde hans officiella identitet.

Syftet

De sista kapitlen i Apg handlar om rättsprocessen mot aposteln Paulus. Hela Apg slutar utan att vi får veta hur själva rättsprocessen slutade. De åtta avslutande kapitlen i Apg visar att judarna hade problem med Paulus och ville se honom död men att samtliga representanter för den romerska staten inte fann något brottsligt hos denne fånge, som själv begärt att få provas inför kejserlig domstol i Rom (Apg 25:10-12). Om man antar att Teofilus var en person som faktiskt kunde påverka utgången av den rättsliga prövningen av Paulus så faller bitarna på plats. Han kan ha begärt in en tydlig redogörelse från Lukas och det fick han verkligen. Detta hindrar inte att Lukas haft en bredare avsikt med Luk och Apg som samtidigt var ämnad för en betydligt större läsekrets än bara Teofilus.

Datering

Allt tyder på att Apg är skrivet där berättelsen slutar, nämligen år 62-63 i Rom. Lukas visste helt enkelt inte vad som skulle hända med fången Paulus. Skulle Apg vara skrivet senare så hade Lukas tagit med avslutningen av rättsprocessen mot Paulus, Neros förföljelse av kristna efter Roms brand år 64, Paulus och Petrus martyrskap under mitten av 60-talet och det judiska kriget år 66-70 som kulminerade i Jerusalems förstörelse. Det här innebär förstås att Lukasevangeliet bör dateras till innan år 62-63, eftersom det skrevs före Apg (Apg 1:1).

LÖPANDE KOMMENTAR

1. Inledning (Luk 1:1-4)

Lukas har noga undersökt källorna för sitt evangelium och det var något som han betonade i själva inledningen.

2. Lukas bro från Gamla till Nya testamentet (Luk 1:5-2:57)

- **Ängeln Gabriel och Sakarias (Luk 1:5-25)**

Ängeln Gabriel uppenbarade sig för prästen Sakarias inne i templet i Jerusalem, när Sakarias skulle tända rökelseoffret inför Gud. Ängeln meddelade Sakarias att han och hans gamla fru Elisabet skulle få en son som de skulle ge namnet Johannes (han som vi kallar Johannes döparen). Ängeln berättade om Johannes uppdrag. När han sa att Johannes skulle gå framför Herren i Elias ande och kraft (Luk 1:16-17), så hänvisade han samtidigt till en profetia i Gamla Testamentets (GT) sista verser (Mal 4:5-6). Sakarias undrade hur Elisabet skulle kunna bli med barn, med tanke på hennes höga ålder. Ängeln gav honom ett tecken som innebar att han skulle bli stum tills Johannes hade fötts.

- **Ängeln Gabriel och jungfru Maria (Luk 1:26-38)**

När det var dags för Messias (Kristus) att träda in på världsscenen så kom först ängeln Gabriel till en ung tonårstjej som hette Maria i staden Nasaret i norra Israel. Ängeln meddelade Maria, som var jungfru, att hon genom ett Guds under skulle bli gravid med en son som skulle få namnet Jesus. Gabriel hänvisade till flera profetior i GT när han sa

Dagens Nasaret

att barnet skulle bli en kung på en evig tron och kallas Guds son (1Krön 17:11-14, Jes 9:1-7). Som tecken på att allt detta skulle ske så fick Maria veta att hennes gamla barnlösa släkting, Elisabet, blivit gravid.

- **Jungfru Maria och Elisabet (Luk 1:39-45)**

Det måste ha varit en av historiens märkligaste händelser när Jesus blivande mamma besökte Johannes döparens blivande mamma. Precis som ängeln Gabriel hade sagt så fylldes Elisabet och barnet i henne av den helige Ande

(Luk 1:15). Elisabet sa märkliga saker till Maria: *"Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig?"* (Luk 1:43).

- **Jungfru Marias lovsång (Luk 1:46-56)**

Maria brast ut i en lovsång, som kallas för "magnificat". Marias lovsång liknade på många sätt Hannas lovsång, hon som var mamma till profeten Samuel (1Sam 2:1-10).

- **Sakarias profeterade över Johannes Döparen (Luk 1:57-80)**

När Sakarias, som var stum, skrev sin sons namn på en tavla så började han kunna tala igen. Sakarias profeterade över den lille Johannes och relaterade till flera profetior i GT (Ps 132:11-18, 1Mos 22:16-18). Sakarias hade nu förstått ängeln Gabriels ord om sonen och han profeterade om sin son Johannes kommande uppdrag. Johannes skulle gå framför Herren och bana väg för honom: *"Och du, barn, ska kallas den Högstes profet, för du ska gå före Herren och bana väg för honom. Du ska ge hans folk kunskap om frälsningen, med förlåtelse för deras synder."* (Luk 1:76-77). Det här innebär att ängeln Gabriel och Sakarias bekräftade Jesus gudom (Luk 1:16-17, 30-35).

- **Jesus födelse (Luk 2:1-20)**

Messias skulle enligt profeten Mika födas i Betlehem (Mika 5:2-4), men Maria bodde i staden Nasaret. Man kan tycka att Gud borde sända en ängel som sagt åt Josef och Maria att de måste ta sig till Betlehem. Men istället var det kejsar Augustus i Rom som ville ha mer skatt. Han beslöt att alla skulle registrera sig i sin

Betlehems kullar

hemstad. Josef och Maria måste därför ta sig till Betlehem för att skattskriva sig och på så sätt föddes Jesus i Betlehem. Guds ängel visade sig för några herdar utanför Betlehem och gav dem ett budskap om den nyfödde pojken att han var en frälsare, Messias och faktiskt Herren själv (Luk 2:11). Det var sannolikt Maria som informerade Lukas om detaljerna kring Jesus födelse, som Lukas skrev: *"Men Maria bevarade och begrundade allt detta i sitt hjärta."* (Luk 2:19, 51).

- **Jesus bars fram i templet (Luk 2:21-40)**

Varje förstfödd son i Israel skulle bäras fram inför Herren (2Mos 13:1-16). Därför gick Josef och Maria med lille Jesus till templet i Jerusalem. Gud hade uppenbarat för en gammal man som hette Simeon att han skulle få se Messias innan han dog. Guds Ande ledde Simeon till Jesusbarnet som han tog i sina armar. När Simeon prisade Gud så hänvisade han till en profetia om Messias: *"Herre, nu låter du din tjänare gå hem i frid, så som du har lovat, för mina ögon har sett din frälsning som du har berett inför alla folk: ett ljus med uppenbarelse för hedningarna och härlighet för ditt folk Israel."* (Luk 2:29-32, Jes 49:6).

- **Jesus vid tolv års ålder i templet (2:41-52)**

En viktig fråga var om Jesus, redan som barn, var medveten om vem han var. Berättelsen om den tolvårige Jesus och vad han sa till Maria bekräftade att han var medveten om sin sanna identitet: *"...Varför har ni letat efter mig? Visste ni inte att jag måste vara hos min Far?"* (Luk 2:49).

- **Sammanfattning: Lukas bro från GT till NT (Luk 1:5-2:57)**

På ett unikt sätt har Lukas i de två första kapitlen kopplat ihop de fantastiska händelserna kring Johannes döparens och Jesus födsel med GT:s profetior. Vi förstår att det som skulle ske genom dessa två personer var en uppfyllelse av Guds ord och löften i GT.

3. Förberedelse till Jesus verksamhet (Luk 3:1-4:30)

- **Johannes döparen (Luk 3:1-20)**

Johannes Döparen har en nyckelroll i alla de fyra evangelierna. Hans födelse och uppdrag var unikt, inte minst när man tänker på hur få personer som var profeterade om i GT, att de skulle komma i en avlägsen framtid. Enligt ängeln Gabriel och Johannes pappa Sakarias så hade Johannes fått till uppgift att gå före Herren (Luk 1:16-17, Luk 1:76-77). Johannes själv identifierade sitt uppdrag i ljuset av profeten Jesajas ord: *"som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord: En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren..."* (Luk 3:4, Jes 40:3-5). Johannes utgick ifrån att han var den som skulle röja väg för Herren själv. Frågan är hur han utförde uppdraget. Han varnade för en kommande dom, uppmanade människor att vända om till Gud och betonade att de skulle tro på den som kom efter honom d.v.s. Jesus. Han sa om Jesus: *"Jag döper er med vatten. Men det kommer en som är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att lossa remmen på hans"*

sandaler. Han ska döpa er i den helige Ande och eld.” (Luk 3:16). Som ett tecken på omvändelse och tro lät människor sig döpas i Jordanfloden av Johannes.

- **Jesus dop (Luk 3:21-22)**

Vi ser att hela treenigheten var involverad i Jesus dop.

När Jesus döptes av Johannes så öppnades himlen. Den helige Ande kom ner över Jesus i form av en duva och Gud Fadern talade: *”Du är min älskade Son. I dig har jag min glädje.”* (Luk 3:22). Därmed bekräftade Gud det som ängeln Gabriel sagt till jungfru Maria, att hennes son också skulle vara Guds son (Luk 1:32-35). Det som skedde vid Jesus dop och det som Gud Fadern så var en uppfyllelse av profeten Jesajas ord (Jes 42:1).

Platsen för Jesus dop vid Jordan

- **Jesus släkttavla (Luk 3:23-38)**

Eftersom Jesus är utpekad som Messias av ängeln som talade med Jungfru Maria och med herdarna så måste han vara Abrahams son och Davids son (1Mos 12:1-3, 22:16-18, 2Sam 7:12-14, 1Krön 17:11-14). Det är därför helt logiskt att Jesus släkttavla finns med i evangeliet. Lukas inledde släkttavlan med *”...Han var, menade man, son till Josef...”* (Luk 3:23) och Lukas indikerade därmed att Jesus egentligen inte var son till Josef, utan var Marias son samtidigt som han var Guds son. Däremot var det Josefs uppdrag att gifta sig med Maria och fullt ut adoptera Jesus som sin son med allt vad det innebar (Matt 1:19-21).

Släkttavlan i Lukas skiljer sig delvis från släkttavlan i Matteus (Matt 1:1-16). Hur kan detta förklaras?

En möjlig förklaring är att släkttavlan i Lukas egentligen är Marias släkttavla. Man grundar detta antagande på att Lukas har Maria i fokus i de tidigare kapitlen av Lukasevangeliet medan Matteus har Josefs perspektiv i fokus. En annan möjlig förklaring, som t.ex. kyrkofadern Eusebius anslöt sig till, är att man utgick från den judiska traditionen som sa att om en man dog barnlös så skulle en bror till mannen gifta sig med änkan och på så sätt skaffa barn åt den avlidne brodern (5Mos 25:5-6). Om man antar att detta

hänt ett par gånger i släkttavlan och att Matteus och Lukas följer olika fäder (bröder) som varit gifta med samma kvinna, så är det fullt möjligt att få ihop de två släktavlorna.

- **Jesus frestas (Luk 4:1-13)**

- Världen har två riken

På flera ställen i NT kan man se en uppdelning av världen i två riken, Guds rike och djävulens rike, ljusets rike och mörkrets rike, Guds barn och djävulens barn (Joh 8:44, 1Joh 3:10, 1Joh 5:19, Kol 1:13).

- Kristus representerar alla människor

Den förste Adam representerade alla människor och när Adam och Eva föll i synd så fick det konsekvenser för alla människor. Vi ärvde en syndanatur och alla blev syndare. Kristus representerade alla människor när han offrade sig själv för en förlorad värld. Kristus besegrade Satan, synden och döden och vann frälsning åt alla som tror på honom (Rom 5:12, 1Kor 15:22, 2Kor 5:22).

- Kristus måste möta den onde (Satan).

Den första människan blev besegrad av Satan. Gud blev människa i Jesus Kristus för att som människa besegra Satan (Hebr 2:14-15). Därför måste också Jesus möta den onde och frestas. Vi läser också att det var Anden som ledde Jesus ut i öknen där han frestades av Satan (Luk 4:1-2).

Frestelsens berg nära Jordan

- Den onde angrep Jesus identitet och lydnad.

Två av frestelserna var direkt riktade mot Jesus identitet *"Om du är Guds Son, så..."* Den tredje frestelsen handlade om att Jesus skulle få all makt och härlighet i alla riken i världen. Jesus var ju kungen i Guds rike och allt tillhörde egentligen honom, så även denna frestelse var på ett slugt sätt kopplad till Jesus identitet. Jesus bemötte varje frestelse med ett citat från femte Mosebok och med absolut lydnad för sin Fader (Luk 4:1-13). Jesus var samtidigt fylld av den helige Ande som kom över honom i dopet, ledde honom ut i öknen, och sedan ledde honom vidare i hans tjänst (Luk 3:21-22, 4:1-2, 4:14).

- **Jesus i Nasarets synagoga (Luk 4:14-30)**

Anden ledde Jesus från frestelsen i öknen till synagogan i hans hemstad Nasaret. Jesus läste om sitt uppdrag ur profeten Jesajas bok: *"Herrens Ande är över mig, för han har smört mig till att förkunna glädjens budskap för de fattiga. Han har sänt mig att utropa frihet för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.* (Luk 4:18-19, Jes 61:1-2). Därefter chockade Jesus alla i synagogan med att säga: *"I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar."* (Luk 4:21). Åhörarna blev till slut ursinniga över Jesus anspråk och att han tog GT-exempel från hedningar som Gud brytt sig om.

Jesus var helt övertygad om sitt uppdrag och han visste att han hade kommit för att rädda människor som var förlorade: *"Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."* (Luk 19:10).

Sammanfattning: Förberedelse till Jesus verksamhet (Luk 3:1-4:30)

Efter evangeliets inledande två kapitel måste läsarens förväntan varit på topp. Jesus hade fått unika titlar som "Herren", "Guds Son" och "Messias" och även fortsättningsvis bekräftades dessa anspråk.

- Johannes döparen, som var en profet i folks ögon, sa att han inte ens var värdig att knyta upp Jesus sandalremmar.
- Vid Jesus dop bekräftade Gud själv Jesus sanna identitet genom att kalla honom för sin älskade son.
- Enligt GT:s profetior måste Messias vara Abrahams och Davids son, något Lukas verifierade med Jesus släkttavla.
- När Guds Son blivit människa så frestades han av Satan och som människa besegrade han Satan i full lydnad för Gud.
- I synagogan i Nasaret läste Jesus ur profeten Jesajas bok. Han läste faktiskt upp sin programförklaring och påstod att denna profetia blev uppfylld där och då.

Nu var scenen satt för Jesus att börja sin offentliga verksamhet och läsarnas förväntningar på Jesus Kristus måste ha varit minst sagt enorma. Vad skulle denna unika person göra och vad skulle han undervisa om?

4. Jesus verksamhet i Galileen (4:31-9:50)

- **Jesus gör under och kraftgärningar i Galileen**

Mycket av Jesus tidiga verksamhet var förlagd till platser som låg vid norra delen av Genesarets sjö och Kapernaum blev något av en bas för honom. Jesus utförde fantastiska mirakler och drev ut onda andar. Det fanns en

oerhörd kraft och auktoritet i Jesus ord. Med sitt ord befallde han de onda andarna att fara ut (Luk 4:36, 41, 8:26-39). Han helade Simon Petrus svärmor

Genesarets sjö från Magdala

bara genom att tala (Luk 4:39). Det förekom att Jesus helade människor utan att ens träffa dem. Han sa bara några ord så blev en officers tjänare frisk (Luk 7:1-10). Han till och med uppväckte döda med sitt ord. Han stannade ett förtvivlat begravningsfölje och talade direkt till den döde unge mannen som genast blev levande igen (Luk 7:11-17). Ibland rörde han vid de sjuka, som när han helade en leprasjuk man som ingen ville röra vid överhuvudtaget (Luk 5:12-13). Han tog en död flicka i handen och hon blev levande igen (Luk 8:49-56). Vid ett tillfälle rörde en sjuk kvinna vid hörntofsen på Jesus mantel och blev frisk (Luk 8:42-48). Man fick intrycket av att hans auktoritet var Guds auktoritet, som när han talade till stormen och det blev alldeles lugnt (Luk 8:22-25). En gång skapade Jesus mat av fem bröd och två fiskar till över 5000 personer (Luk 9:10-17). I samband med att han botade en lam man så förlät han också hans synder, något som enbart Gud hade auktoritet att göra (Luk 5:20-26). Något liknande inträffade i Farisén Simons hem. En objuden prostituerad kvinna kom dit och grät vid Jesus fötter. Det hela slutade med att Jesus sa till henne: *"Dina synder är förlåtna."* och *"Din tro har frälst dig. Gå i frid."* Samtliga närvarande reagerade på samma sätt: *"Vem är han som till och med förlåter synder?"* (Luk 7:36-50).

- **Jesus kallade lärjungar**

Jesus hade en tydlig strategi. Han kallade och tränade lärjungar. De flesta av lärjungarna var vanliga människor utan någon teologisk skolning. Några av var fiskare (Luk 5:1-11), en var dessutom en förhatlig tulltjänsteman (Luk 5:27-32). Det fanns också ett antal kvinnor som hjälpte till på olika sätt (Luk 8:1-3). Från en ganska stor grupp lärjungar valde han efter en bönenatt ut tolv personer som blev hans tolv apostlar (Luk 6:12-16). Säkert var det meningen att de skulle ha samma antal som Israels tolv stammar. Vi förstår att Jesus är kungen i Guds rike (Luk 1:32-33) och att apostlarna skulle vara Jesus och Guds rikes främsta representanter i världen.

Jesus undervisade och tränade sina lärjungar på ett praktiskt sätt. De fick vara med honom för att se och höra. De tolv skickades ut på egen hand för att predika evangeliet och bota sjuka (Luk 9:1-6). Vid ett senare tillfälle skickades 72 lärjungar ut två och två, för att i förväg besöka alla städer och platser dit han själv planerat komma (Luk 10:1).

Jesus hade höga förväntningar på sina lärjungar. Det verkar som om Jesus inte var intresserad av lärjungar som följde honom med ett halvt hjärta. Jesus förväntade sig full överlåtelse till honom och till uppdraget (9:23-26, 9:57-62, 14:25-35). Lärjungarnas uppdrag skulle faktiskt vara omöjligt utan överlåtelsen till Kristus och den helige Andes kraft. Lärjungarna fick ofta lära om allt de tidigare lärt sig, som att den som var minst och tjänade andra mest, var den som var störst (Luk 9:46-48). Lärjungaskapet innebar ett syskonskap bland Guds barn. Jesus satte den här familjegemenskapen framför sin egna jordiska familj (Luk 8:19-21, 18:28-30). Steg för steg förstod lärjungarna allt mer om vem Jesus verkligen var. Till slut kom ett verkligt genombrott när Petrus sa till Jesus *"...Du är Guds Messias."* (Luk 9:20).

- **Jesus undervisade om Guds rike**

Jesus undervisning utgick ofta från konkreta situationer och händelser. När fariseer och laglärda kritiserade honom för att inte följa deras regler kring fasta så gav han följande förklaring:

"...Ni kan väl inte få

*bröllopsgästerna att fasta medan
brudgummen är hos dem? Men
det ska komma dagar då*

brudgummen tas ifrån dem, och då under de dagarna kommer de att fasta."

(Luk 5:34-35). När han mötte en liknande kritik som rörde deras extraregler för sabbaten så kom han med följande oerhörda anspråk: *"...Människosonen är sabbatens Herre."* (Luk 6:5), trots att enbart Gud kunde vara sabbatens Herre. Jesus lärde ut att man fick göra gott mot sina medmänniskor även på en sabbat och det gällde även sådant som fariseerna kunde betrakta som arbete. Jesus förklarade för dem att nytt vin måste hällas i nya skinnsäckar, för om man hällde det i gamla skinnsäckar skulle de brista vid jäsningsprocessen m.a.o. något helt nytt hade kommit genom Jesus och deras gamla regler fungerade inte med det "nya vinet" (Luk 5:36-39).

Vid flera tillfällen samlades tusentals åhörare. Människor kom från hela landet för att lyssna till Jesus (Luk 6:17-19). Grunden i Jesus etik utgick från

Tulpan från Negevöknen

Gud själv. Gud är god. Gud är helig. Gud är kärlek. Det högsta för en kristen är att älska Gud av hela sitt hjärta. Guds barn ska likna sin far, som i uttrycket: "sådan far sådana barn". Därför ska Jesus lärjungar vara barmhärtiga, visa kärlek mot sin nästa och göra gott mot sina medmänniskor (Luk 6:22-36). Han varnade för att döma andra utan att se sina egna brister. Han använde bilden av flisan i en brors öga och en bjälke i sitt eget öga (Luk 6:37-42). Han uppmuntrade sina åhörare att bedöma religiös undervisning inte bara efter orden utan snarare utifrån den frukt som kommer ur människans liv (Luk 6:46-49). Ibland talade Jesus om Guds rike i liknelser. När det gäller liknelsen med såningsmannen så förklarade Jesus liknelsen för sina lärjungar med motiveringen att lärjungarna hade fått nåden att förstå Guds rikes hemligheter medan de icke-troende aldrig fick liknelsen förklarad (Luk 8:4-15).

- **Johannes Döparen i svårigheter**

Vi har redan mött Johannes vid hans märkliga födsel och hans kraftfulla tjänst. Vi blir verkligen förvånade när vi ser att Johannes sände ut två av sina lärjungar för att fråga Jesus om han var den som skulle komma eller om det var en annan de skulle vänta på (Luk 7:18-20). Vi vet från Matteus att Johannes satt i fängelse vid det här tillfället (Matt 11:2). Det verkar som om Johannes gick genom en svår period som ledde fram till att han avrättades (Luk 9:9, Mark 6:17-29). Det är viktigt att se att Jesus tog Johannes fråga på allvar när han svarade: *"...Gå och berätta för Johannes vad ni sett och hört: Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap. Salig är den som inte tar anstöt av mig."* (Luk 7:22-23). Jesus beskrev vad som faktiskt hände genom honom men samtidigt hänvisade han till flera profetior (Jes 29:18-19, 35:5-6, 61:1-2). Han svarade alltså: "Ja, jag är verkligen den som skulle komma". Jesus berömde sedan Johannes Döparen och påstod att han var den störste av alla som fötts av kvinnor men han sa också att den minsta i Guds rike var större än Johannes. Jag tror att detta fantastiska påstående innebär att det är större att vara född av Gud och vara ett Guds barn än att vara den störste som fötts av kvinnor (Luk 7:28).

- **Gamla Testamentet och Gud Fadern vittnade om Jesus**

Petrus, Jakob och Johannes fick tillåtelse att följa med Jesus upp på "förklaringsberget". Den här dagen skulle de aldrig glömma. Medan Jesus bad förvandlades hans utseende och härligheten i Kristus strålade fram. Mose och Elia var där som representanter för hela GT. Mose, som representant för lagen och Elia som representant för profeterna och allt

fokus låg på Jesus. De samtalade med Jesus om hans kommande lidande i Jerusalem. Den treenige Guden var närvarande. Det var ett moln som sänkte sig över berget och en röst som talade: *"Han är min Son, den Utvalde. Lyssna till honom!"* (Luk 9:27-36).

Utsikt från berget Tabor

Sammanfattning: Jesus verksamhet i Galileen (4:31-9:50)

Allt läsarna hade kunnat förvänta sig inträffade och mer därtill. Jesus utförde mirakler och demonstrerade Guds kraft på ett sätt som aldrig tidigare hänt i historien. Han var unik. Han till och med förlät synder. Hans undervisning var omvälvande och samtidigt ren och full av kärlek till sina medmänniskor. Guds moraliska egenskaper var centrum i hans lära om kärlek och barmhärtighet. Han hade en tydlig strategi att kalla vanliga människor och träna dem för det kommande stora uppdraget, att förmedla Guds evangelium till världen. På förklaringsberget fick Petrus, Jakob och Johannes en personlig bekräftelse på Jesus sanna identitet, när Gud Fadern sa att Jesus var hans son och det var honom de skulle fokusera på.

5. Jesus på väg till Jerusalem (9:51-19:27)

I slutet av det nionde kapitlet lämnade Jesus Galileen och började så sakteliga dra sig mot Jerusalem, där han skulle offra sitt liv. Han kom då att verka en hel del på östra sidan av Jordanfloden men också i Samarien. När vi läser Lukas och de andra synoptikerna får vi ett intryck av att Jesus verksamhet varade bara ett år. Det är i Johannesevangeliet vi ser att den varade i ungefär tre år. Johannes nämner tre påskhögtider i sitt evangelium (Joh 2:13, 6:4, 12:1).

- **Lärjungaskapets villkor**

När Jesus kallade människor förväntade han sig att de skulle följa helhjärtat (Luk 9:23-26, 57-61). Man kunde inte ens kalla sig för Jesus lärjunge om man inte satte honom före alla andra, inklusive sig själv (Luk 14:26-27). När vi möter de stränga villkor Jesus hade för att få vara en lärjunge, så undrar vi ofta varför det var så. Jesus gav svaret i bildspråk. Om vi inte satte Jesus först skulle vi sakna nödvändiga resurser för det kristna livet. Vi behöver helt enkelt Guds kraft. Jesus kan hjälpa oss att bygga klart vårt torn, vinna ett omöjligt krig och vara salt i världen (Luk 14:25-35). Lärjungarna skulle aldrig kunnat utföra sitt uppdrag om de inte satt Jesus främst i sina liv, så att han

blev deras Herre. Jesus talade om för sina lärjungar att de skulle få möta förföljelse, att deras liv kunde vara i fara. Men Jesus sa: *"Var inte rädda för dem som dödar kroppen och sedan inte kan göra mer"*. Istället skulle de frukta Gud som dessutom hade makten att döma människor till helvetet. Den helige Ande skulle hjälpa lärjungarna mitt i förföljelsen (Luk 12:4-12). Jesus sände en gång ut 72 lärjungar till alla de städer och platser han planerade att besöka på sin väg mot Jerusalem. De skulle bota sjuka och proklamera att Guds rike nu var här. Om en stad förkastade budskapet och därmed Jesus, var den staden i ett sämre läge än Sodom, en plats som drabbats av Guds dom i Abrahams tid (Luk 10:1-12, 1Mos 19:1-29).

- **Det var nödvändigt att ta ställning för Jesus**

De städer Jesus mest hade verkat i dittills var Kapernaum, Korasin och Betsaida. När man besöker dessa platser idag ligger de i ruiner. Eftersom de inte hade omvänt sig och blivit Jesus efterföljare uttalade Jesus domsord över de städerna och sa att Tyrus och Sidon låg bättre till vid den kommande domen än vad de gjorde.

Tyrus och Sidon var ändå städer som Gud redan uttalat domar över i GT (Luk 10:13-16, Hes 26-28). Det var alltså helt nödvändigt att vända om och tro på Jesus, ett tema som återkommer i evangeliet. Vid ett tillfälle berättade någon om ett torn som fallit över några personer med dödlig utgång och om hemskheter som Pilatus gjort mot andra judar. Jesus svarade: *"...Tror ni att de galileerna var större syndare än alla andra galileer, eftersom de fick lida så? Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under som de."* (Luk 13:1-5). Många uttolkare tror att när Jesus förbannade ett fikonsträd så att det dog, för att det saknade frukt, så syftade han egentligen på sin generation judar som borde ha burit omvändelsens frukt. Det finns referenser i GT till Israels folk som fikonsträd och som goda och dåliga fikon (Luk 13:6-9, Hos 9:10, Joel 1:7, Jer 24:1-10). En man frågade Jesus om bara

Kapernaum ligger i ruiner

Korasin ligger i ruiner

Man vet inte om detta är Betsaida. En annan ruin intill kan vara den rätta.

ett fåtal personer som blir frälsta. Jesus uppfordrande svar var att de måste kämpa för att komma in i den trånga porten eftersom många aldrig kommer att komma in och får vara med på Guds stora fest m.a.o. omvändelse och tro var nödvändigt (Luk 13:22-30). När Jesus gästade hos en farisé så berättade han en liknelse om en stor festmåltid. Men de som var bjudna dök aldrig upp och de hade alla möjliga ursäkter för att inte komma. Då sände värden ut sina tjänare och bjöd in alla från gatan som ville komma, men de som först var bjudna fick inte längre komma till festen (Luk 14:1-24). En person som ingen hade trott skulle bli en lärjunge till Jesus var Sakeus från Jeriko. Det var han som klättrade upp i ett träd för att få se Jesus. Han jobbade som publiken (tullare) åt romarna och betraktades som en förrädare och till och med tjuv. Men när Jesus kom hem till Sakeus sa han till Jesus: *Hälften av det jag har, Herre, ger jag till de fattiga. Och har jag lurat någon på något, betalar jag fyrdubbelt igen.* Och Jesus intygade att frälsning hade kommit till Sakeus hem. (Luk 19:1-10).

Mullbärsfikonträd i Jeriko

- **Jesus lärde sina lärjungar att be**

Lärjungarna bad att Jesus skulle lära dem att be och han gav dem bönen "Vår Fader". I anslutning till den bönen sa han att om man ber Gud om förlåtelse så ska man själv vara villig att förlåta andra. Jesus lärde att vår bön ska utgå från att Gud är en god far som vill ge sina barn vad de behöver. Han lärde att man ska be i tro, vara uthållig och ihärdig i bönen (Luk 11: 1-13, 18:1-8).

- **Kampen mot det onda och mot onda andar**

Det religiösa ledarskapet kunde inte förneka att mirakler inträffade och att Jesus drev ut onda andar ur människor som var besatta. En del började då anklaga Jesus genom att påstå att det var med hjälp av Beelsebul d.v.s. Satan, som han drev ut de onda andarna. Men Jesus svarade att om Satan är i strid med sig själv, så kan hans rike inte bestå. Sedan förklarade han att om en ond anda klarar av att besätta en människa så är den anden stark. Men om någon klarar av att befria den människan så måste befriaren vara starkare än den onde anden. Detta bevisade att Guds kraft var i Jesus (Luk 11:14-26).

Jesus sa att den generation som levde i landet var ond. Beviset på detta var att drottningen av Saba kom till Salomo på grund av hans vishet, men Jesus

vishet stod över Salomos. Folket i den Assyriska huvudstaden Nineve omvände sig när profeten Jona predikade, men Jesus var större än Jona (Luk 11:29-32, 1Kon 10:1-13, Jona 3:1-10).

Fariseer och laglärda var högt aktade av vanligt folk i Israel. De gav vägledning i Guds lag till folket. Men Jesus talade om att ljuset som de hade inom sig i själva verket var mörker, det vill säga de sa att de såg klart men det gjorde de inte. De såg inte vem Jesus Kristus var, trots hans undervisning och mirakler (Luk 11:35-38). Jesus talade ibland öppet ut mot fariseer och laglärda. Han anklagade dem för att vara fina på ytan men döda inuti. De laglärda fick höra: *"Ve er, laglärda! Ni har tagit nyckeln till kunskapen. Själva har ni inte gått in, och dem som ville komma in har ni hindrat."* (Luk 11:52). Jesus varnade för att hamna i det hyckleri som dessa levde i (Luk 11:37-12:3). Vad var egentligen kärnan i konflikten mellan Jesus och dessa religiösa ledare? Hur kunde Jesus anse att publikaner och horor var närmare Guds rike än fariseer och laglärda? Det berodde på att publikaner och horor visste att de var syndare, men fariseer och laglärda trodde att de själva var rättfärdiga. Jesus ansåg att även dessa var syndare i behov av Guds nåd precis som alla andra (Luk 7:29-30, Matt 21:31-32). En gång berättade Jesus om en farisé och en publikan som gick till templet i Jerusalem för att be. Fariséen tackade Gud för att han var så bra, att han gjorde allt rätt och inte var som den där syndiga publikanen. Men publikanen visste att han var syndare och orkade bara säga: *"Gud, förlåt en syndare som mig!"* Jesus sa att publikanen gick hem rättfärdig men inte fariséen (Luk 18:9-14).

- **Jesus undervisning**

Jesus besökte ibland Marta, Maria och deras bror Lasarus hem, som var i Betania nära Jerusalem. Vid ett tillfälle satt Maria vid Jesus fötter och lyssnade till hans undervisning. Marta var upptagen med att betjäna gästen och hon tyckte att Maria borde hjälpa till istället för att bara sitta där och lyssna. Men Jesus sa: *"Marta, Marta, du bekymrar dig och oroar dig för så mycket. Men bara ett är nödvändigt. Maria har valt den goda delen, och den ska inte tas ifrån henne."* (Luk 10:38-42). En gång var det en laglörd som ville snärja Jesus och frågade honom vad som krävdes för att få evigt liv. Jesus lät honom citera lagen om att älska Gud och älska sin nästa. Jesus sa: Gör det så får du leva. Mannen frågade då vem som var

Nere i vad som kan vara Lasarus grav i Betania

hans nästa och de hade en snäv tolkning av vilka som omfattades av det budet. Jesus berättade om den gode samariern, som förbarmade sig över en slagen halvdöd människa, samtidigt som en präst och en levit bara gick förbi. Poängen var att alla människor är vår nästa, även de från annan etnicitet och annan religion (Luk 10:23-37).

Jesus talade ofta i liknelser. Han sa att Guds rike var som ett litet senapskorn, som ändå blev en stor växt. Riket var som en deg som jäste tills allt var genomsyrat. Guds rike var alltså något som började smått och växte och genomsyrade allt (Luk 13:18-21). I kapitel femton har vi liknelserna om: Det förlorade fåret, det återfunna myntet och den förlorade sonen. Samtliga liknelser beskriver Guds hjärta, hur han agerar när människor går vilse. Guds kärlek är en aktiv kärlek som söker efter de förlorade. Som Jesus sa när han gästade Sakeus hem: *"Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."* (Luk 19:10).

Genom en liknelse gav Jesus sina lärjungar ett framtidsperspektiv på vad som skulle hända. Liknelsen handlade om en förnäm person (Jesus själv) som reste långt bort till ett annat land, för att bli krönt som kung. Han kallade till sig tio tjänare och gav dem ett pund var. När kungen kom tillbaka så var det viktigt att varje tjänare hade förvaltat sitt pund väl så att det gav avkastning. Poängen var att de skulle använda de gåvor och de resurser de hade för Guds rike, så att det blev till välsignelse (Luk 19:11-27). Jesus skulle lämna världen och en dag komma tillbaka som kungen i Guds rike.

- **Relation till materiella ägodelar och pengar**

Jesus varnade för girigheten när han sa: *"Se till att ni aktar er för all slags girighet, för livet handlar inte om att ha överflöd på ägodelar."* (Luk 12:15). Jesus berättade om en rik man som bara tänkte på sig själv och på att bli ännu rikare. Men till slut dog han och fick inget med sig i döden och mannen kallades för en dåre (Luk 12:13-21). Jesus lärde sina lärjungar att inte bekymra sig för det materiella. Gud som klädde blommorna och gav mat åt fåglarna skulle ta hand om lärjungarna. Det de skulle satsa på var istället Guds rike. Han uppmuntrade dem att följa honom, sälja ägodelar och ge till de fattiga så skulle de få en skatt i himlen (Luk 12:22-34). En gång berättade han en liknelse om en ohederlig förvaltare som hade förskingrat sin herres pengar och fick därför veta att han skulle avskedas. Då kallade han in alla som var skyldiga hans herre mycket pengar och skrev ner deras skulder. På så sätt fick han nya vänner som tog hand om honom när han fått sparken. Vad ville Jesus säga med denna berättelse? Den ohederliga förvaltaren hade varit smart, i sin situation, när det gällde pengar. Och vad skulle lärjungarna lära sig från detta? Jo, de skulle använda pengar för att hjälpa människor

och vinna dem för Guds rike. Då skulle de människorna visa sin tacksamhet mot lärjungarna i livet efter döden (Luk 16:1-15). En gång kom en rik man till Jesus och kallade Jesus för "gode mästare". Som rik ansågs han vara välsignad och han ansåg att han själv var god. Mannen frågade vad som krävdes för att få evigt liv. Jesus citerade ur Guds tio bud och mannen påstod att han hållit allt detta sen han var ung. Jesus visste att mannen var svag för pengar och sa: *"Ett fattas fortfarande för dig. Sälj allt du äger och dela ut till de fattiga. Då kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."* Mannen gick bedrövad bort från Jesus eftersom hans kärlek till sina pengar var för stor. Jesus sa att det var lättare för en kamel att komma igenom ett synålsöga än för en rik att komma in i Guds rike. På frågan om vem som då kunde bli frälst sa han att för människor var det omöjligt men inte för Gud (Luk 18:18-27).

Jesus berättade en gång om en rik man och en fattig man som hette Lazarus. På den tiden ansågs det att den rike mannen vara välsignad av Gud. Lazarus däremot hade ingenting, ingen mat och hundarna slickade hans sår. Den fattige Lazarus dog och fördes till Abraham. Sedan dog den rike mannen och kom till dödsriket (hades) där han plågades av elden. Den som haft allt här i världen saknade allt i dödsriket. Den som inget hade, men var en troende, fick allt i himlen (Luk 16:19-31).

- **Jesus helade människor**

Fast det var sabbat helade Jesus en krokryggig kvinna i en synagoga. Föreståndaren för synagogan blev upprörd. Men Jesus påpekade att de själva utförde arbete genom att vattna sina djur på sabbaten (Luk 13:10-17).

I Samarien stötte Jesus på tio personer som led av lepra. Som leprasjuka var de utstötta ur samhället och betraktades som orena. De var skyldiga att varna andra på avstånd (3Mos 13:45-46). På avstånd ropade de till Jesus att han skulle förbarma sig över dem. Jesus sa åt dem att gå och visa sig för prästen som det stod i lagen (3Mos 14:1-32).

Samaria som även hette Sebaste

På väg dit blev alla tio friska men det var bara en samarier som kom tillbaka. Han föll ner inför Jesus och tackade. Jesus undrade var de andra nio var. Men samariern fick höra: *"Res dig och gå. Din tro har frälst dig."* (Luk 17:11-19). När Jesus närmade sig Jeriko var det en blind man som fick höra att Jesus kom förbi. Mannen började ropa på Jesus och kalla honom för Davids son. Att han kallade Jesus för Davids son visade att han förstått att Jesus var

Messias. Man försökte tysta ner den blinde, men han ropade ännu högre. Det slutade med att Jesus sa: *"Du får din syn. Din tro har frälst dig."* Mannen fick sin syn och prisade Gud (Luk 18:35-43).

- **Jesus och barnen**

Man bar fram spädbarn till Jesus för att han skulle röra vid dem. Lärjungarna försökte hindra föräldrarna eftersom barn hade lågt värde i jämförelse mot vuxna på den tiden. Men Jesus kallade dem till sig och välsignade dem. Han sa att Guds rike tillhör sådana som dem. Han lät till och med barn vara ett exempel på hur vuxna borde ta emot Guds rike.

Barn i Nasaret

Säkert syftade han på barnens öppenhet och tillit (Luk 18:15-17, Mark 10:13-16). När Jesus varnade för att förföra någon av *"dessa små"* så menade han inte bara barn utan alla som tror på honom. Det straff Jesus beskrev visade hur allvarligt detta var. Jesus sa också att om någon syndar så ska vi tillrättavisa honom. Om han då ångrar sig ska vi förlåta honom (Luk 17:1-4).

- **Jesus talade om framtiden**

Med olika bilder förklarade Jesus hur viktigt det var att hans lärjungar skulle vara beredda och redo inför hans återkomst (Luk 12:35-59). En gång ropade Jesus över Jerusalem som dödat profeter som sänts till staden. Jesus sa att han velat samla Jerusalems invånare som en höna sina kycklingar, men de ville inte. Men han sa att de skulle få se honom när de ropade: *"Välsignad är han som kommer i Herrens namn."*, något som faktiskt hände på palmsöndagen (Luk 13:31-35, 19:38). När han talade om Guds rike så handlade det både om nutid och framtid. Guds rike var inte geografiskt så att man kunde se det med ögonen, utan det var ett andligt rike som var mitt ibland dem (Luk 17:20-21). Lärjungarna fick veta att det skulle komma en tid när de längtade efter Jesus men inte kunde se honom. Han varnade för att gå på rykten att han fanns på den eller den platsen. Det skulle vara solklart för alla människor när han hade kommit. Det skulle vara lika uppenbart som det var i Noas tid när floden gick över världen och bara Noa och hans familj räddades. Det skulle vara som i Lots tid när Sodom gick under och bara Lot och hans två döttrar klarade sig. När Jesus kommer så kommer det inte

finnas tid att packa. En del människor hämtas och får vara med Jesus och en del kommer att lämnas kvar (Luk 17:22-37).

När de anlönt till Jerusalem så gjorde någon Jesus uppmärksam på hur imponerande templet var. Jesus sa då att här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska brytas ner.

Modell av templet i Jerusalem

Lärjungarna frågade

Jesus när detta skulle ske och vilka tecken skulle visa att det var på gång. Vi behöver hålla i minnet att romarna förstörde templet år 70 e.Kr. Det är därför sannolikt att det framför allt var tecknen som ledde fram till Jerusalems förstörelse som Jesus talade om. Samtidigt ser det ut som om han även hade sin återkomst till världen i åtanke. Jesus nämnde om: falska messiasgestalter, krig, jordbävning, svält, pest, förföljelse, martyrskap, frälsning genom uthållighet, flykt när Jerusalem omringas av hätrar, stor nöd, Jerusalem trampas ner av hedningar, kosmiska tecken, människosonen kommer på moln. När tecknen började slå in närmade sig lärjungarnas befrielse. Jesus tillade: *"Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker. Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå."* Lärjungarna uppmuntrades att vara beredda och redo (Luk 21:5-38).

- **Jesus förutsade sin död och uppståndelse**

Redan i Galileen talade Jesus om att han skulle få lida och bli dödad (Luk 9:22, 44-45). Innan de kom fram till Jeriko på vägen mot Jerusalem så tog Jesus de tolv lärjungarna åt sidan och förklarar i detalj vad som kommer att ske med honom i Jerusalem (Luk 18:31-34).

Sammanfattning: Jesus på väg till Jerusalem (9:51-19:27)

Jesus hade gått från Galileen mot Jerusalem. På vägen hade han undervisat och utfört fantastiska mirakler. Han hade mött hårdnackat motstånd från den religiösa eliten och anklagats för att vara i maskopi med Satan. Målmedvetet hade han tränat sina lärjungar och undervisat dem enskilt. Bilden av Jesus som Messias, Guds son, hade klarnat. Men ännu saknades viktiga pusselbitar. Man förstår att det stora dramat kommer att få sin upplösning i Jerusalem. Vad skulle hända med Jesus i Jerusalem? Han hade själv förutsagt att lidande, död

och uppståndelse var det som väntade honom. Ändå gick han med målmedvetna steg mot just Jerusalem.

6. Jesus verksamhet i Jerusalem (19:28-21:38)

- **Palmsöndagen**

Jesus red på ett åsneförl från Betfage vid Olivberget till Jerusalem i enlighet med en messiansk profetia i GT (Sak 9:9-10). Man bredde ut mantlar på vägen framför Jesus, höll palmkvistar i sina händer och Jesus lärjungar ropade: *"Välsignad är han som kommer, kungen, i Herrens namn!..."* (Luk 19:38). Här uppfylldes ytterligare en profetia, den med "hosiannaropet" (O Herre fräls!). I den profetian skulle man dessutom ställa upp sig i högtidsled med lövrika kvistar i händerna (Ps 118:22-27)! Några fariseer förstod att lärjungarna ropade på Messias och de försökte få Jesus att tysta ner lärjungarna. Men Jesus sa att om de teg, så skulle stenarna ropa d.v.s. inget kunde hindra att dessa profetior gick i uppfyllelse där och då. Medan folket jublade kring Jesus så grät Jesus själv över Jerusalem. Han grät över att stadens befolkning inte förstod vem han verkligen var, att han var Herren själv som kommit på besök. Konsekvenserna skulle bli fruktansvärda, eftersom staden skulle förgöras i grunden (Luk 19:28-44, Mark 11:1-11).

Samling i Betfage på palmsöndagen

Glädjen är stor

Processionen närmar sig Jerusalem

- **Jesus renade templet**

Jesus gick in på tempelplatsen. På hedningarnas förgård hade man stånd för offerdjur och växlingsstånd för tempelmynt. Jesus blev mycket arg och drev

ut alltihop från området. Han citerade från profeten Jesaja: *"...Ty mitt hus skall kallas ett bödens hus för alla folk"* (Jes 56:7). Det var viktigt för Jesus att även hedningarna skulle ostört kunna tillbe Gud i templet (Luk 19:45-48), Mark 11:15-19). Vi förstår att motsättningarna mellan Jesus och det religiösa ledarskapet blev allt större.

- **Jesus fullmakt**

En dag när Jesus undervisade folket på tempelplatsen blev han utmanad av det religiösa ledarskapet (prästerna och de laglärdade). De krävde att han skulle redovisa vilket tillstånd han hade för att kunna stå på tempelplatsen

Modell av tempelplatsen

och undervisa. De hade i alla fall inte utfärdat något sådant tillstånd! Jesus svarade med en motfråga: *"...Jag vill också fråga er en sak. Säg mig: Johannes dop, var det från himlen eller från människor?"* (Luk 20:3-4). De insåg snart att svaret på den frågan också var svaret på deras fråga om fullmakten. Folket ansåg nämligen att Johannes döparen var en profet och han hade ju vittnat om vem Jesus var (Luk 3:15-16, 3:21-22). De religiösa ledarna vågade inte heller säga att Johannes var en falsk profet, av rädsla för att folket skulle vända sig mot dem (Luk 20:1-8).

Jesus gav dem en liknelse om en vingård, som sköttes av arbetare som arrenderat den, mot att de fick del i avkastningen. När det var dags att hämta sin andel så sände ägaren en tjänare, men arbetarna misshandlade honom. Det gick likadant med flera andra tjänare som skickades dit. Till slut skickade ägaren sin älskade son. Men arbetarna sa: *"...Här är arvtagaren! Vi dödar honom, så blir arvet vårt."* (Luk 20:14), vilket de också gjorde. Jesus sa att vingårdens ägare kommer att döma arbetarna hårt och ge sin vingård till andra arbetare. Naturligtvis syftade liknelsen på den religiösa makteliten som snart skulle söka efter lämpligt tillfälle att få Jesus dödad.

Jesus sa sedan att han var stenen som kastats bort av byggnadsarbetarna men som blivit en hörnsten (Ps 118: 22) d.v.s. han var den som förkastats av

det religiösa ledarskapet. Att Jesus var en hörnsten syftade på att han var den viktigaste stenen i Guds andliga husbygge (Ef 2:20-21, 1Pet 2:4-5). Jesus tillade att den som faller på den stenen ska krossas och smulas sönder (Luk 20: 18, Jes 8:14-15). Jämför gärna det positiva resultatet för den som tror på "hörnstenen" (Jes 28:16, 1Pet 2:6-7). Så hur man förhöll sig till "hörnstenen Jesus" blev avgörande för frälsning eller för dom (Luk 20:9-19).

- **Ledarskapet försökte sätta dit Jesus**

Den religiösa eliten frågade på ett slugt sätt om det var rätt att betala skatt till kejsaren. De visste att många judar hatade de romerska skatterna och det faktum att landet var ockuperat av romarna. Jesus bad att de skulle visa honom ett romerskt mynt. Han frågade sedan vem som var avbildad på myntet. De svarade "kejsaren!" Jesus gav då det berömda svaret: *"Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud."* (Luk 20:25). Säkert var det många som tänkte till och frågade sig vad Gud förväntade sig av just dem.

Kejsar Tiberius, en denar

Några sadduceer (prästerna var oftast från det partiet) ville sätta Jesus på prov. Sadduceerna trodde inte på de dödas uppståndelse. De hänvisade till den judiska traditionen som sa, att om en man dog barnlös så skulle en bror till mannen gifta sig med änkan och på så sätt skaffa barn åt den avlidne brodern (5Mos 25:5-6). I deras påhittade exempel så hade en änka varit gift med sju bröder men ändå inte fött något barn. Sadduceerna undrade vem som skulle få kvinnan till hustru vid uppståndelsen, eftersom alla sju hade varit gifta med henne. De ansåg att detta vara ett starkt argument mot uppståndelsen. Jesus förvånade sina åhörare med att säga att det inte kommer att bli några äktenskap efter uppståndelsen från de döda, utan människorna kommer att vara som änglarna på den här punkten. Sedan citerade Jesus vad Gud sagt när han uppenbarade sig för Mose i den brinnande busken (2Mos: 3:6). Gud sa jag ÄR Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud. Jesus tillade att Gud ÄR de levandes Gud och inte de dödas. Det innebär att Abraham, Isak och Jakob levde när Gud uppenbarade sig för Mose, hundratals år efter att de levt på jorden. Alltså finns det ett liv efter döden (Luk 20:27-40).

Jesus motståndare ville sätta Jesus på det hala med sina olika exempel. Jesus kontrade med ett citat från GT och en fråga om hur Messias kunde vara Davids son när David kallade honom för sin Herre (Luk 20:41-44, Ps 110:1). Vi har tidigare sett att Jesus var både Davids son och Herren själv

(Luk 1:32-33, 2:11). Slutligen varnade Jesus folket för de laglärda. Han sa att de njöt av sin makt medan de åt stackars änkor ur deras hus. Jesus påstod att de kommer att få en mycket sträng dom (Luk 20:45-47). Som kontrast till de laglärda så uppmärksammade Jesus just en fattig änka. Hon gav det enda hon hade till Gud. Jesus sa: *"Alla andra gav av sitt överflöd i offerkistan, men hon gav i sin fattigdom allt hon hade att leva på."* (Luk 21:1-4).

- **Templet kommer att ödeläggas (Luk 21:5-38)**

Jag har kommenterat den här texten på sidan 20-21.

Sammanfattning: Jesus verksamhet i Jerusalem (19:28-21-38)

När Jesus kom till Jerusalem så red han som en kung in i staden på en åsna. Lärjungarna hyllade honom med sina rop och flera profetior gick i bokstavlig uppfyllelse. Det blev snart tydligt att den religiösa makteliten bland judarna ville stoppa Jesus och till och med få honom dömd till döden.

7. Jesus lidande – död – uppståndelse – himmelfärd (22:1-24:53)

- **Onda planer mot Jesus**

Påskan stod för dörren. Den religiösa makteliten höll som bäst på att fundera på hur de skulle kunna röja Jesus ur vägen, utan att det blev problem bland folket. Samtidigt fick Judas en ingivelse från Satan att gå till prästerskapet och ledarna och erbjuda dem att han skulle utlämna Jesus åt dem vid lämpligt tillfälle. De blev glada och erbjöd Judas en summa pengar (Luk 22:1-6). Eftersom Judas var med bland lärjungarna borde det vara en ganska enkel uppgift för honom.

- **Påskmåltiden**

Jesus sände iväg Petrus och Johannes för att förbereda påskmåltiden. De skulle helt enkelt gå in i staden, där skulle de se något så ovanligt som en man som bar en vattenkruka. De skulle följa efter till ett hus och där skulle de fråga ägaren var Mästaren skulle kunna äta påskmåltiden med sina lärjungar. Mannen skulle då visa ett iordningställt rum på övervåningen.

Den platsen skulle spela en viktig roll den närmaste framtiden. Det var

Övre salen har varit kyrka och moské

sannolikt här som den uppståndne Jesus mötte lärjungarna på påskdagen. Det var säkerligen samma plats som lärjungarna samlades på mellan Jesus himmelsfärd och pingstdagen, då de höll ut i bön (Apg 1:13-14).

- **Nattvarden**

I Lukasevangeliet kan vi se att Jesus gjorde en koppling mellan sitt lidande och påskalammet (Luk 22:14-16). Jesus offrades ju på påskan och nattvarden instiftades vid påskmåltiden. Även Paulus kallade Jesus för vårt påskalamm (1Kor 5:6-8). Bakgrunden till påskalammet var att Gud skulle befria Israels folk från slaveriet i Egypten. Samtidigt gick Guds

Nattvard vid Genesaret

domar över Egypten. Den sista plågan innebar att alla förstfödda söner i Egypten skulle dö. Gud sa till Mose att Israels folk skulle skonas om de slaktade ett lamm och strök lammets blod på dörrposterna till sina hus (2Mos kap 11-12). Vi är i en liknande situation eftersom alla människor är syndare och står med skuld inför Gud (Rom 3:19, 23) och människan ska en dag dömas (Rom 2:1-16). Men det finns frälsning, befrielse och förlåtelse för alla människor och det är här Jesus offer som vårt påskalamm kommer in i bilden. Det är Jesus blod som renar oss från all synd (1Joh 1:7) och vi behöver, så att säga, ha vårt påskalamms blod runt våra dörrposter och våra liv för att kunna räddas undan den kommande domen. Vi behöver komma ihåg att brödet är en delaktighet i Kristi kropp och bägaren en delaktighet i hans blod (1Kor 10:16-17).

- **Förbundsblodet**

Jesus talade om sitt blod som ett förbundsblod (Luk 22:20, Matt 26:28, Mark 14:24, 1Kor 11:25). Det innebär att Jesus offer var ett förbundsoffer, något som garanterade att alla löften som Gud gett verkligen uppfylldes i det nya förbundet. Det grekiska ordet för förbund (diathéké) betyder också testamente. Även i Hebreerbrevet ser vi att Jesus offer var ett förbundsoffer. Författaren av brevet påpekade att den som skrivit ett testamente måste dö innan det utlovade arvet kunde delas ut (Hebr 9:15-18). Därför måste Jesus offras innan vi människor kunde få del av det nya förbundets löften.

- **Nattvarden är en predikan**

Paulus sa att nattvarden kommer att tala om Jesus offer ända tills han kommer tillbaka (1Kor 11:26). Vi strävar efter att fira nattvarden som Jesus firade den med sina lärjungar den första gången. Han satt mitt ibland dem i sin kropp som snart skulle offras. Brödet talade därför om hans kropp och vinet om hans blod. Vi tänker i tacksamhet på Jesus offer på korset för vår skull. Nattvarden förespeglar en kommande fest när Jesus upprättar allt. Jesus talade om en fest som skulle fullbordas i Guds rike (Luk 22:15-16, Matt 26:29).

- **Jesus förberedde sina lärjungar**

Lärjungarna började åter bråka om vem av dem som var störst (Luk 9:46). Jesus förklarade än en gång att det är den som tjänar de andra mest som är störst och han tog sig själv som exempel för att de skulle förstå. Han lovade dem att de skulle få Guds rike, så som han hade fått riket av Fadern. Och en dag skulle inse vad det innebar när de skulle få äta och dricka med honom i Guds rike och faktiskt få sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar (Luk 22:24-30). När Jesus undervisade om Guds rike så var riket något som hade kommit med Jesus men också något som skulle komma i framtiden. Vi förstår att denna fullbordan av riket kommer att ske när Jesus kommer tillbaka.

Jesus sa till Petrus att Satan var ute efter lärjungarna men Jesus sa också att han hade bett att de skulle bevaras i tron. Han gav Petrus i uppdrag att uppmuntra de andra, när han väl hade ångrat sig och vänt om. Petrus förstod inte vad Jesus menade utan betygade att han var villig att dö för Jesus. Men Jesus sa till Petrus att han vid tre tillfällen skulle förneka att han kände honom, till och med innan tuppen galit nästa morgon (Luk 22:31-34). Jesus förberedde lärjungarna på en svår tid och ville faktiskt att de skulle ha med sig ett par svärd. Det fanns nämligen en profetia om honom som måste uppfyllas, att han skulle bli betraktad som en brottsling (Luk 22:35-38, Jes 53:12).

- **Jesus fängslades i Getsemane**

Sent på torsdagskvällen gick Jesus och lärjungarna till Olivberget. Lärjungarna la sig för att sova men Jesus var i svår ångest. Han bad så intensivt att han svettades blod. Han bad att få slippa lidandet som låg framför men var

Olivträd på Olivberget

samtidigt villig att böja sig under Faderns vilja. Det svåraste för Jesus var säkert inte den fysiska smärtan, utan att han, som var alltigenom ren, skulle ta på sig all synd (Luk 22:39-46, 2Kor 5:21).

Judas hade hittat det idealiska tillfället för att förråda Jesus. Han kom tillsammans med prästerskapets vakter och tjänare och han förrådde Jesus identitet genom att kyssa honom. En av lärjungarna (Petrus, Joh 18:10-11) högg av ett öra på en av angriparna. Men Jesus sa åt honom på skarpen och helade istället mannens öra. De grep Jesus och förde honom till översteprästens hus, där han förhördes. Vakterna passade på att håna och slå Jesus. Petrus lyckades ta sig in på gården till huset och där förnekade han, tre gånger, att han kände Jesus. Precis när tuppen gal så vände sig Jesus om och såg på Petrus. Det var blicken från honom som förutsagt detta men som också hade bett för just Petrus. Petrus störtade ut från platsen och grät bittra tårar över sitt misslyckande. (Luk 22:47-65).

- **Jesus ställdes inför stora rådet**

Tidigt på fredagsmorgonen samlades stora rådet. Huvudfrågan rörde sig om Jesus identitet, om han var Messias och Guds son. Jesus bekräftade sin sanna identitet. Han hänvisade till profetian om människosonen i Daniels bok, där människosonen kommer på molnen inför Gud och får ett evigt rike och makten över alla folk. Han lät till och med innebörden i det heliga Gudsnamnet Jahve syfta på honom själv, när han sa *"Jag är"* (grekiska: Ego Eimi). De förstod vilka anspråk Jesus gjorde och sa: *"...Behöver vi något mer vittnesmål? Vi har själva hört det från hans egen mun!"* (Luk 22:66-71, Dan 7:13-14).

- **Jesus inför Pilatus**

Judarna hade inte rätt att avrätta någon utan behövde hjälp av den romerska makten. Man förde därför Jesus till Pilatus som var landshövding över Judeen (Luk 3:1). De judiska ledarna anklagade Jesus för olika saker som rörde romarnas maktutövning. De anklagade honom för att hindra människor att betala sina skatter och att han gjorde anspråk på att vara Messias, en kung. Pilatus frågade Jesus om han var en kung. Men Jesus försvarade sig inte utan sa: *"Du själv säger det."* När Pilatus fick reda på att

Under detta har man hittat grundstenarna till Herodes palats där Pilatus bodde

Jesus var från Galileen så ville han genast lämna över ärendet till Herodes, landsfursten över Galileen. Denne Herodes var son till Herodes den store, han som beordrade barnamorden i Betlehem (Luk 23:1-7, Matt 2:16-18).

- **Jesus inför Herodes**

Herodes blev mycket glad över att få träffa Jesus. Han hade hört så många rykten om honom. Rykten som sa att han kunde utföra de mest fantastiska mirakler. Herodes bad Jesus att göra något övernaturligt och han ställde många frågor. De judiska ledarna överöste samtidigt Jesus med olika anklagelser, men Jesus sa ingenting. Till slut hånade Herodes och soldaterna Jesus, de satte på honom en praktfull dräkt och skickade tillbaka honom till Pilatus. Märkligt nog blev Herodes och Pilatus vänner den dagen. Det hade tidigare rått fiendskap mellan dem (Luk 23:8-12).

- **Jesus dömdes till döden**

Pilatus talade åter med det judiska ledarskapet och sa att han inte hittat något brottsligt hos Jesus. Pilatus var ändå villig att döma Jesus till att gisslas men sedan frige honom. Men en folkhop började skrika, säkert på uppdrag av det judiska ledarskapet. De skrek att de ville ha fången Barabbas frisläppt istället och de ville att Jesus skulle korsfästas. Barabbas var fängslad för upplöpp och för mord. Pilatus försökte övertyga dem flera gånger men de skrek bara högre. Pilatus ville ha lugn i staden så de fick som de ville. Jesus dömdes till döden genom korsfästning (Luk 23:13-25).

- **Jesus korsfästes**

Romarna lät den som skulle korsfästas bära sitt kors. Jesus var så medtagen efter att ha gisslats (Matt 27:26), att han inte klarade av att bära sitt kors, utan föll till marken. Den romerska gisslingen bestod i att man piskats med läderremmar som hade vassa benbitar fastsatta på remmarna, som hullingar. En man som hette Simon från Cyrene beordrades att bära korset istället. På vägen talade Jesus till några kvinnor som sörjde över det som skedde med honom. Han sa att de borde sörja över sig själva och sina barn eftersom hemiska saker snart skulle ske. Troligen

Gordons golgata för c:a 100 år sedan. Platsen var ett gammalt stenbrott som stått orört sen Jesus tid och låg vid vägarna mot Damaskus och Jeriko.

syftade han på Jerusalems förstörelse som skedde år 70. De kom till en plats utanför stadsporten (Hebr 13:12) som kallades Huvudskallen. Där korsfästes också två rövare på var sida om Jesus, medan Jesus bad: *"Far, förlåt dem, för de vet inte vad de gör."* (Luk 23:34). Soldaterna kastade lott om Jesus kläder och även detta och flera andra detaljer var förutsagt i GT (Ps 22:15-19). Många passade på att håna Jesus när han hängde hjälplös och utelämnad på korset. En av de korsfästa rövarna hånade också Jesus, men den andra erkände sin synd och bad Jesus att tänka på honom när han kommit till sitt rike. Jesus svarade honom: *"Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset."* (Luk 23:43). Vid sjätte timmen (kl. 12) kom ett mörker över hela området som varade till kl. 15. Det hände fler märkliga saker. Förhänget i templet, det som hängde mellan det heliga rummet och det allra heligaste rummet, brast mitt itu. Vid kl. 15 gav Jesus upp andan och ropade med hög röst: *"Far, i dina händer överlämnar jag min ande."* (Luk 23:46). Officeren på plats konstaterade att de hade avrättat en rättfärdig man. Många av Jesus närmaste och vänner var där och de sörjde förstås (Luk 23:26-49).

- **Jesus begravdes**

Josef från Arimatea var en man som satt i stora rådet. Han gick till Pilatus och fick tillåtelse att ta ner Jesus kropp från korset och begrava honom på ett värdigt sätt. Josef ägde en klippgrav i en trädgård som låg i närheten (Joh 19:38-42). Sabbaten skulle börja kl. 18 och de hade ont om tid att begrava Jesus. Kvinnor som var med planerade att återvända till graven efter sabbaten för att fullgöra begravningen enligt judisk sed (Luk 23:50-56).

Trädgårdsgraven i Jerusalem från Jesus tid med en skåra framför för den stora stenen

- **Jesus uppstod**

Kvinnorna återvände till graven tidigt på söndag morgon. De upptäckte att den stora stenen, som vältrats för ingången, var borta. De hade med sig sina välluktande oljor men graven var tom. Jesus kropp var inte kvar! Istället mötte de två

Eventuellt Jesus gravplats till vänster

män (änglar) i skinande kläder som sa: *"Varför söker ni den levande bland de döda? Han är inte här, han har uppstått!"* (Luk 24:5). Änglarna påminde kvinnorna om att Jesus förutsagt allt detta. Först då kom de ihåg att Jesus faktiskt hade sagt vad som skulle ske med honom. Sannolikt var det så långt från den judiska föreställningen, att Jesus skulle uppstå så där mitt i historien. Enligt judisk tro skulle det ske en uppståndelse först på den sista dagen (Joh 11:23-25). Kvinnorna skyndade sig till lärjungarna och berättade vad de sett och hört. Men lärjungarna trodde inte på kvinnorna. Petrus sprang i efterhand till graven för att kontrollera deras uppgifter. Han såg också att graven var tom. Man behöver sätta sig in i det faktum att en kvinnas vittnesmål inte ens gällde i judisk domstol på den tiden. Detta är för övrigt ett starkt argument för att det hände precis som evangelierna beskriver. Om någon hade hittat på denna berättelse under det första århundradet så skulle man aldrig valt kvinnor som huvudvittnen. Man skulle ha låtit några trovärdiga män upptäcka den tomma graven (Luk 24:1-12).

- **Reflektion**

Det kan vara värt att påpeka att det finns ett antal viktiga uppgifter kring Jesus död och uppståndelse som en majoritet av nytestamentliga forskare och historiker är överens om:

- att Jesus dog genom korsfästelse i Jerusalem under Pontius Pilatus.
- att Josef från Arimatea begravde Jesus kropp.
- att några kvinnliga efterföljare till Jesus upptäckte att hans grav var tom.
- att ett stort antal personer var övertygade om att Jesus visat sig för dem efter sin död.
- att lärjungarna inte hade förväntat sig att Jesus skulle uppstå.
- att Jesusrörelsen startade i Jerusalem och spreds sedan över Romarriket. När man söker efter den rimligaste förklaringen till alla dessa fakta, så är tesen att Gud uppväckte Jesus av Nasaret från de döda den mest sannolika av alla teserna.

Ökenblommor nära Beer-Seba

- **Jesus visade sig för Emmausvandrarna**

Två lärjungar gick på söndagen från Jerusalem till en plats som hette Emmaus. Den ene hette Kleopas men den andres namn är okänt. Medan de promenerade kom Jesus och gick med dem, men de kände inte igen honom. Han undrade vad de samtalade om och självklart talade de om Jesus tragiska död. Men de hade blivit förvirrade av kvinnorna som varit vid Jesus grav och

berättat om den tomma graven och om en änglasyn. Jesus förebrådde dem för deras svaga tro. Han förklarade för dem att Messias måste lida innan han skulle gå in i sin härlighet och Jesus talade om allt som stod om honom i GT. När det började skymma bjöd de in Jesus till en måltid. När Jesus tackade Gud och bröt brödet så öppnades deras ögon och de kände igen honom. Helt plötsligt försvann han och de visste inte vart. De skyndade sig tillbaka till Jerusalem, till den övre salen, för att berätta allt för de andra lärjungarna. När de kom fram möttes de av att Petrus redan hade träffat Jesus och sedan fick de själva berätta vad som hänt på väg till Emmaus (Luk 24:13-35).

- **Jesus visade sig för lärjungarna**

Medan alla pratade i mun på varandra för att berätta och försöka förstå vad som faktiskt hade hänt så stod Jesus där mitt ibland dem och sa: *"Frid vare med er!"* (Luk 24:36). De blev så uppskakade att de trodde de såg en ande. Jesus sa till dem: *"Se på mina händer och mina fötter att det verkligen är jag. Rör vid mig och se! En ande har inte kött och ben som ni ser att jag har."* (Luk 24:39). Han visade dem såren efter spikarna i sina händer och fötter. För att de verkligen skulle förstå att han inte var en ande så bad han dem om något att äta. De gav honom lite fisk och han åt inför deras ögon. Därefter förklarade Jesus skrifterna och alla profetior om honom i GT. Dessutom öppnade han deras sinnen så att de förstod skrifterna. Han gav dem kärnan i evangeliet: *"Det står skrivet att Messias ska lida och på tredje dagen uppstå från de döda, och att omvändelse och syndernas förlåtelse ska förkunnas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem."* (Luk 24:46-47) Därefter gav han dem några korta instruktioner som handlade om deras uppdrag, att vara Jesus vittnen och att de skulle vänta i Jerusalem tills den helige Ande kom, vilket också skedde på pingstdagen (Luk 24:49, Apg 2:1-4). Man kan undra varför Lukas inte i detalj har redogjort för den undervisning som Jesus gav lärjungarna när han gick genom hela GT. Jag anser att Lukas har gjort detta i Apostlagärningarna. När man analyserar Petrus predikningar i Apg så finner man teman för nästan hela Nya Testamentet.

- **Jesus himmelfärd**

Jesus förde sina lärjungar mot Betania, som låg bakom Olivberget, från Jerusalem sett. De fick vara med om Jesus himmelfärd. Han välsignade dem och de tillbad honom (Luk 24:50-53).

Från Olivberget

Sammanfattning

- **Lukasevangeliet - Apostlagärningarna**

Som vi såg i bakgrundsstudiet så borde man betrakta Lukasevangeliet och Apostlagärningarna som ett tvådelat verk. Avslutningen i Luk och inledningen av Apg passar i varandra. I Apg får lite fler detaljer om vad som hände före, under och efter himmelfärden.

En Iris från Negevöknen

- **Guds rike**

Genom evangeliet undervisade Jesus ofta om Guds rike som hade kommit med honom. Han sa att riket inte var geografiskt men ändå mitt ibland dem. Det kunde börja smått men ändå växa och genomsyra allt. Jesus var kungen i Guds rike. Han var centrum för Guds rike, han personifierade riket. I Apg ser vi att apostlarna gjorde allt i Jesus namn. De bad, döpte, predikade, gjorde mirakler, uthärdade förföljelse, i Jesus namn. Man kan säga att Jesus fortsatte att verka i världen genom hans apostlar och sin församling. När vi tar in Jesus ord till Nikodemus så förstår vi att man måste födas av Guds Ande för att kunna se Guds rike och komma in i Guds rike (Joh 3:3-5). När vi tar in Paulus så sammanfattade han sin undervisning om Guds rike med att han förkunnat hela Guds vilja och plan (Apg 20:25-27). Vi förstår därför att undervisningen om Guds rike fortsatte i hela den apostoliska undervisningen i NT och att riket var nära förbundet med frälsningen och den kristna församlingen i den helige Andes kraft.

- **Lukasevangeliet**

I evangeliets inledning kopplade Lukas ihop profetierna i GT med födseln av Johannes Döparen och Jesus. Vi förstod att alla dessa profetior skulle gå i uppfyllelse i Jesus, som fick titlar som "Guds son", "Messias" och "Herren". Gång på gång bekräftades och fördjupades innebörden i dessa titlar. Gud vittnade två gånger, vid Jesus dop och på förklaringsberget, att Jesus var hans älskade son. Jesus undervisning och mirakler bekräftade hans sanna identitet. Jesus tränade målmedvetet sina lärjungar. Han kallade dem för sina apostlar. De skulle bli Jesus och Guds rikets främsta representanter i världen. Evangeliet och i förlängningen NT skulle förmedlas av apostlarna. Jesus sa vid flera tillfällen att han måste lida, dö och uppstå från de döda. Men verkligheten överträffade allt han sagt. Det var så många profetior som uppfylldes den sista veckan i Jerusalem. Resultatet blev minst sagt fantastiskt och man blir sugen på att ta reda på fortsättningen genom Apostlagärningarna.